No. 961 Zaterdag 31 Mei 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 30 Mei.

De macht der publieke opinie.

In het openbare leven erkent men geen meer geduchte macht dan zij, de publieke opinie. Dat komt hiervandaan, omdat zij wordt verondersteld steeds de waarheid, de zuivere waarheid te spreken.

Wat zij rechtvaardig noemt, is rechtvaardig; wat zij verkeerd en nadeelig en heilloos noemt, is daardoor veroordeeld. Van haar uitspraak gaat men niet gemakkelijk in hooger beroep. Voor elke zaak is een gunstige beoordeeling van haar de grootste aanbeveling.

Daarom wordt er op gewerkt, haar oordeel gunstig te stemmen voor zaken van algemeen, althans van groot belang. Maar niet alles, wat daarbij gebeurt, is in den haak. De publieke opinie wordt bewerkt, er wordt er een gemaakt. Doch wijl zij eenmaal den naam heeft van steeds de waarheid te spreken, wordt zij zonder tegenspraak geloofd. Er is altijd een Pers te vinden, die geneigd is, om de openbare meening voor een of andere zaak, de kwaadste niet uitgezonderd, te winnen; en er zullen ook altijd menschen zijn, die zich door zulk een valsche uitspraak laten misleiden.

Dat hierdoor grove zwendelarijen mogelijk worden, is bekend. Een algemeen geroep, door een omgekochte Pers met kunst en bedrog verwekt, doet vele lieden er in loopen, die, geloovend aan de degelijkheid eener financieële onderneming, omdat zij algemeen zoo geroemd wordt, te laat ondervinden, dat zij bedrogen zijn.

Op die wijze worden allerlei verkeerde beginselen als onomstootelijke waarheden onder de groote menigte vastgesteld, en worden de meest onrechtvaardige wetten als uitvloeisels van het hoogste recht goedgekeurd.

Vooral den bestuurders van Staten is aan de gunst der publieke opinie veel gelegen. Zijn dat gewetenlooze schurken, dan staan hun wel de middelen ten dienste, om de menigte te misleiden en hun meest verfoeilijke handelingen te doen billijken. Dan heet hun zaak gerechtvaardigd.

Levert van die tactiek thans Engeland niet een brutaal staaltje? Zijn oorlog met de Boeren, de aanleiding daartoe en de wijze, waarop hij wordt gevoerd, maakt de Engelsche Regeering aan het volk bekend met allerlei verdraaiingen en leugens. Op de aldus verschafte gegevens moet het oordeel der menigte steunen. En dat oordeel is dan de uitspraak der publieke opinie, natuurlijk ter gunste der Regeering.

Aan succes heeft het deze bedriegelijke handelwijze niet ontbroken. Veel door en door achtenswaardige mannen zijn overtuigd van Engelands goed recht, om den oorlog te voeren, en van de humaniteit hunner generaals tegenover hun vijanden. Alle onrecht en alle wreedheid is aan den kant der Boeren. Zoo heeft men een publieke opinie in Engeland gemaakt.

Getuigen van zulke feiten, zouden wij haast geneigd zijn de publieke opinie te verafschuwen als een boozen geest, die slechts door schurken, door een veile Pers, door leugen en laster en bedrog wordt opgeroepen, om een verderflijke macht uit te oefenen. En toch, daar bestaat een publieke opinie, die voor de beoordeeling van recht en onrecht een deugdelijken maatstaf aanbiedt en dat zal het geval zijn, zoo dikwijls zij zich richt naar de eeuwige beginselen van recht en zedelijkheid.

De Maatschappij is evengoed als het individu aan eeuwige wetten onderworpen. Gelijk de natuurlijke orde geregeld wordt en bewaard door natuurwetten, zoo moet de zedelijke orde zich richten naar de zedelijke wetten. Wat tegen de onveranderlijke beginselen van recht en zedelijkheid strijdt, is onrecht en onzedelijk, en maakt noodzakelijk inbreuk op de maatschappelijke orde.

Wanneer nu het volk het zedelijk gehalte van feiten, handelingen, maatregelen, wetten beoordeelt naar de algemeene door God gestelde zedenwetten, dan is dat oordeel volkomen juist en heeft het de hoogste waarde. Wie voor zijn daden dat oordeel tegen zich heeft, wordt onherroepelijk en verpletterend gevonnist. Wie het vóór zich heeft, kan omtrent de rechtmatigheid zijner handelingen gerust zijn. Het is zeer verstandig en voorzichtig, daarmee rekening te houden.

Openbare aangelegenheden nu, vooral zulke, die dieper in het leven ingrijpen, worden door het volk in zijn geheel genomen beoordeeld. Hooger en lager geplaatsten, meer en minder ontwikkelden, alle klassen der Maatschappij, doen uitspraak over de rechtvaardigheid en doelmatigheid van openbare aangelegenheden. Dat is de publieke opinie. En het is wel zeer zeker, dat die uitspraak de zuivere waarheid kan weergeven. Want die uitspraak is uit zich-zelve de taal van het gezond verstand. Is die openbare meening niet door bedrog op een dwaalspoor geleid, en kent zij de zaak, waarover het gaat, voldoende; m. a. w. heeft zij de juiste en de noodige gegevens, om te kunnen oordeelen, dan zal haar oordeel juist zijn. In dezen zin geldt het: *vox populi vox Dei.*

De pers heeft hierbij een geheel bijzondere taak te vervullen, een taak afwijkende van den arbeid, dien zij dikwijls op zich neemt. Zij moet die publieke opinie niet in een vooraf bepaalde richting bewerken, maar haar voorlichten, zóó, dat zij de zaak kent gelijk die in waarheid is. En dan is het zaak voor Regeeringen, met die publieke opinie rekening te houden. Want zóó opgevat, is zij een verklaring van de goddelijke zedenwetten.

Merkwaardig is het, dat in een tijd, dat alle begrippen van recht en zedelijkheid zoo zeer vervalscht zijn, de openbare meening de handelingen der Engelschen in den Zuid-Afrikaanschen oorlog zoo beslist veroordeelt. Wel een teeken, dat de groote menigte zich in hare zedelijke oordeelvellingen niet zoo gemakkelijk laat misleiden. Maar begrijpelijk is het, dat wie de eeuwige wetten van God loochent, deze publieke opinie niet hooger schat dan een volkswaan, waarboven hij zich veilig kan verheffen.

In de moderne opvatting heeft de publieke opinie niets meer wat gelijkt op een verklaring van Gods wet, maar is zij de wilsuiting van het souvereine volk, dat in de plaats van God gekomen is en recht en onrecht maakt naar luim en willekeur. Wat de publieke opinie zegt is de uitgedrukte wil van het volk, waaraan Vorsten en Regeeringen onderworpen zijn.

Maar wat maakt dan dat souvereine volk, waarmee zoo gesold is, een poovere figuur! Heeft ooit een souverein duidelijker zijn wil doen verstaan dan het souvereine volk in de Boerenkwestie? Heeft die souvereine niet luid genoeg „halt!” geroepen tot zijn onderdaan, de Engelsche Regeering? Heeft hij aan de andere mogendheden, toch ook zijn onderdanen, niet beslist genoeg zijn wensch te kennen gegeven, om tusschenbeide te komen?

Feuilleton.

De zegepraal der liefde.

De stad Danzig was in de middeleeuwen een der machtigste handels- en zeesteden aan de Oostzee. Wie heden ten dage door hare straten wandelt, die oude huizen, kroonlijst naast kroonlijst, met glinsterende ruitjes in de vensters, uitstekjes en gebeeldhouwde versierselen op zich ziet neerzien, die nauwe straatjes en steegjes, die oude vestingwerken met hunne reusachtige bastions, die talrijke kerken, koophuizen enz. gadeslaat, kan zich voorstellen — gelijk zulks nog in een Zuid-Duitsche stad, namelijk Neurenberg het geval is — op eens een eeuw of vijf terugverplaatst te zijn. Menige bloeddruppel en menige traan is in deze stad gevloeid sedert haar ontstaan, en menige gedenkwaardige geschiedenis zal er wel in en buiten deze oude huizen zijn afgespeeld.

Een der schoonsten is echter zeker wel die, welke zich tusschen het Raadhuis en het Franciscanerklooster heeft afgesponnen en in de volgende regelen wordt medegedeeld ter eere van de heilige liefde, welke door God ons geschonken is en die, volgens de getuigenis van den H. Paulus, „geduldig en goedertieren is, en alles draagt, alles hoopt en alles duldt.”

Die geschiedenis viel voor in het jaar 1636, dus bijna drie eeuwen geleden.

Toen stond het volk op elkaar gedrongen voor het raadhuis; een aantal feestelijk gekleede rustbewaarders hield een doortocht vrij naar den ingang toe, en door dit glop stapten, hetzij afzonderlijk of in groepjes, ernstig en statig: ambtenaren der stad, geleerden, aanzienlijke burgers, jonkers (gelijk men bij uitzondering in Danzig de rijke kooplni noemde) dan weder adellijke heeren uit den omtrek en godgeleerden, zoowel van den katholieken godsdienst als van de protestantsche belijdenis.

Met gespannen verwachting bekeek het volk de voorbijtrekkenden. Maar niet de waardigheid, de hooge stand, de prachtige gewaden waren het, welke de bijzondere belangstelling en aandacht gaande maakten. Veeleer fluisterde men elkaar, bij elk afzonderlijk telkens de vragen en antwoorden toe: „Is hij katholiek?” — „Is hij protestantsch?” — „Ja!” — „Neen!”

Thans ontstond er eene beweging. Een troep soldeniers kwam nader, vervolgens officieren, daarna een schitterende stoet van hooggeplaatste heeren, zooals: afgezanten van het keizerlijk hof te Weenen, van het hof te Praag, de trotsche gezant van den koning van Frankrijk en zelfs de Poolsche rijkskanselier in hoogsteigen persoon met tal van Poolsche edelen, allen in staatsiekleed, feestelijk en plechtig.

En nu naderden eigenlijk eerst de twee hoofdpersonen; en toen zij verschenen, liep er een druk gefluister door de menigte, de hoofden werden nieuwsgierig naar voren gestoken, en duizenden van oogen waren op de naderenden gericht.

Eerst kwam een protestantsch geestelijke in toga met bef, omgeven en begeleid door een groot aantal ambtsbroeders. Het zelfbewustzijn der overtuiging sprak uit het fier opgeheven hoofd, uit heel de vastberaden houding van den man.

„Dat is doctor Bartholomeus Nigrinus, onze evangelische (calvinistische) dominée,” fluisterden de calvinistische toeschouwers van Danzig elkander meesmuilend toe, „die moet den lutherschen rector uit de klem helpen.”

En thans naderde als tweede hoofdpersoon, omringd door eenige zijner broeders, een arme kapucijner monnik. Een rijzige figuur met het koord om het door een ruwe pij bedekte magere lichaam gesnoerd, den rozenkrans aan zijne zijde, diepen ernst op zijn gelaat geprent, stapte hij barrevoets daarheen. Evenals zijne medegezellen, van wie niemand het oog opsloeg, bad ook hij in stilte.

„De lange monnik!” ging het als een loopend vuurtje door de rijen der toeschouwers, en met een soort van eerbied en bewondering keek iedereen naar den kapucijn.

Ter nadere verklaring zij den lezer medegedeeld, dat het een disputatie gold, dat wil zeggen een redetwist over godsdienstige vraagstukken en dat deze zou gehouden worden in de groote zaal van het raadhuis in het bijzijn van al de hooggeplaatste heeren, die wij hebben zien voorbijtrekken. Daarbij zou in het openbaar gestreden worden, aan welke zijde de waarheid was, aan de oude, katholieke Kerk of aan de nieuwe gezindte, welke zich den naam van protestantsche had gegeven. Dezen strijd zouden onder elkander uitvechten de „lange monnik” en de calvinistische stedelijke dominee van Danzig Dr. Nigrinus.

„De lange monnik” of Pater Valerianus, zooals hij met zijn kloosternaam heette, was bijna in heel Europa bekend. Zijn redenaarstalent was verbazingwekkend; zijne bekeeringen in de missies, welke hij gaf, bedroegen, duizenden. Hij predikte in het Duitsch, Italiaansch, Fransch en Latijnsch. Het volk hing hem aan met onbe-

Nooit is er een souverein geweest, om wiens bevelen men zich minder bekommerde, dan dat souvereine volk. Dat trotseeren van de publieke opinie door Engeland is wel een bewijs, hoe weinig men in waarheid overtuigd is van het beginsel der volkssouvereiniteit.

Vrijhandel of protectie.

Les idées marchent. Deze zinspreuk zal, of men wil of niet, in ieders geest oprijzen, bij een weining meer dan gewoon aandachtige lezing van de critiek, welke sommige Eerste Kamerleden tijdens de Algemeene Beschouwingen over de eerste Staatsbegrooting van het ministerie Kuyper over het recht van bestaan, over geest en richting, plannen en daden van dit ministerie geleverd hebben. Een critiek, welke ook — hoe kon het anders? — haar gunstigen invloed deed gevoelen bij de behandeling en stemming der begrootingen van de afzonderlijke departementen door de liberale meerderheid van ons Hoogerhuis.

Nemen wij b. v. eens de ideeën, welke de volbloed liberaal Rutgers van Rozenburg toen ten opzichte van het brandend vraagstuk: „Vrijhandel of protectie" verkondigde, als voorbeeld, dan moeten wij ons onwillekeurig afvragen, of wij niet een kentering op economisch gebied te aanschouwen hebben.

De liberale gewezen minister-president Pierson is bovenal in theorie zoo afkeerig van invoerrechten, welke het aan de vaderlandsche producenten mogelijk maken met min of meer goede gevolg aan de buitenlandsche concurrentie het hoofd te bieden, dat hij mettertijd niet alleen zich uitgesloofd heeft de Nederlandsche goe gemeente de meening op te dringen, dat zijn ontwerp betreffende de herziening onzer invoerrechten d.d. Aug. 1900 een fiscaal karakter droeg, maar het ook klaarblijkelijk noodig geoordeeld heeft in de Januari-editie van den *Economist* nog eens zijn liefde voor fiscale en zijn haat voor protectionistische invoerrechten aan de groote klok te hangen. Zijn partijgenoot Rutgers van Rozenburg staat, wat deze kwestie betreft, lijnrecht tegen hem over.

* *

De heer Rutgers van Rozenburg schroomde toch volstrekt niet in zijn „Algemeene Beschouwingen"-speech d.d. 28 Jan. j.l. onomwonden te verklaren, dat zijn „afkeer van verhooging der invoerrechten hun mogelijk of werkelijk fiscaal karakter tot oorzaak heeft."

Wij hadden het gezicht van Pierson en der andere verdedigers van fiscale of slechts stijving der schatkist ten doel hebbende invoerrechten wel eens willen zien op het oogenblik, dat zij deze ontboezeming of bekentenis onder de oogen kregen.

Doch behalve de zooeven vermelde moet ook de volgende bekentenis of declaratie van den heer Rutgers van Rozenburg hen of van schrik doen verstommen, of van strijdlust naar de pen doen grijpen:

„Wanneer men een protectionistisch tarief invoerde, dan kon men bij verandering van wind er weer op terugkomen, terwijl een fiscale verhooging om geld te slaan tot gevolg zal hebben, dat wij er nooit weer van af zullen komen. Hoewel een aanhanger van het vrijhandelstelsel zijnde, heb ik toch steeds vroeger verkondigd, dat wij onze naburen moeten overtuigen, dat wij vrijwillig vrijhandelaars blijven; doch als de strijd te zwaar is, moeten wij dien opgeven. Ik ben dan ook van meening, dat wij uit noodwang onze toevlucht tot bescherming zullen moeten nemen."

Tot op heden moet noch Pierson noch eenig ander liberaal vrijhandelsman van beteekenis de wapens tegen deze critiek van hun partijgenoot aangegord hebben. Wij zijn echter over dit feit volstrekt niet verwonderd, omdat het hun o i. in de hoogste mate moeilijk zou of zal vallen, bovenstaande economische oordeelvellingen van den heer Rutgers te ontzenuwen.

* *

Wat deze staathuishoudkundige oordeelvellingen zelve betreft, mag zonder vrees voor ernstige tegenspraak desniettegenstaande geconstateerd worden, dat zij op nieuwheid geen aanspraak kunnen maken. Evenals toch de heer Rutgers hebben ook de clericale protectionisten ontelbare malen zoo luid mogelijk verkondigd, dat noch vrijhandel noch protectie een theorie is, waarbij iemand, wien de belangen van land en volk wezenlijk ter harte gaan en die ook in deze kwesties zijn gezond de rede den doorslag laat geven, zal zweren als een Turk bij den baard van Mohammed.

En logisch denkend mensch, die er volstrekt geen been in vindt zijn geliefkoosde theorieën en denkbeelden aan de wezenlijke lands en volksbelangen ten offer te brengen, zal dan ook te allen tijde zich zelven en anderen de erntige vraag stellen: „Wat eischt de practijk?"

Dat wil zeggen: is hij in theorie een min of meer vurig aanhanger van het beschermende stelsel, doch ziet hij op een gegeven tijdstip in dat land en volk door de handhaving of invoering van protectie wel ten zeerste geschaad, doch geenzins gebaat zullen worden, dan zal hij wijs genoeg zijn, zich voorloopig ter gunste van het vrijhandelssysteem te verklaren.

Is hij daarentegen een theoretisch vrijhandelaar, die op een of ander oogenblik tot de wetenschap komt, dat voortduring of invoering zijner lievelingstheorie niet anders dan met groote stoffelijke schade voor de notionale welvaart gepaard kan gaan, dan zal hij eveneens maatschappelijk genoeg zijn, voorhands de vrijhandelsvlag op te bergen, en daarvoor de protectievaan in de plaats te stellen.

Men moet in dezen tijd en omstandigheden, waaronder ook de door andere staten gevolgde handelspolitiek gerangschikt moet worden, den doorslag doen geven.

Wanneer men nu het oog vestigt op de alom bekende feiten, dat zelfs *The Times* ronduit verklaart, dat het vrijhandelssysteem uit de mode geraakt is en dat het vaderland van dit stelsel — Engeland namelijk — hooge rechten heft op tabak, spiritualiën en bieren — om van de zware differentiëele of zoogenaamde havenrechten maar te zwijgen — dan kan men het niet anders dan een blijk van gezonde en redelijke handelspolitiek noemen, wanneer regeering en volksvertegenwoordiging in dezen van koers veranderen. Wat men o. i. nog eerder doen zal, wanneer men evenmin de oogen zal sluiten voor de dwaasheden, dat Amerika, Duitschland, Frankrijk en België sinds tal van jaren meer of minder buitensporige rechten op de ingevoerde vreemde producten heffen, en dat bovendien Duitschland en Frankrijk door uitvoerpremies voor meel den eigen meelfabrikanten de concurrentie met de producenten in hun afzethavens zoo gemakkelijk mogelijk trachten te maken.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

H. M. *Koningin Regentes* is Donderdagmorgen uit Bonaire teruggekeerd. Meer dan drie kwartier lang bleef hiervoor de brug geopend. Het is mogelijk, dat er ditmaal een bijzondere reden bestond, welke zulk een langdurige stremming van 't verkeer vorderde, daar wij ook een stoomsloep zagen voorbijgaan, naar wij meenen van de *Suriname*. Mocht het echter veroorzaakt zijn door nalatigheid, of onnadenkendheid, dan hopen wij, dat zulks niet meer voor zal komen, en er gezorgd worde, dat dit nimmer voor kan komen. Meermalen toch blijft de brug zeer lang open, zonder dat de noodzakelijkheid hiervoor blijkt.

Martinique.

De officieren van H. M. *Koningin Regentes* vonden de stad in allertreurigsten toestand. Het vuur heeft wel uitgewoed, maar de asch en het rookend puin waaronder lijken in verren staat van ontbinding, ligt soms 6 voet hoog. De stank is ondragelijk, de werklieden kunnen het soms niet verdragen en bezwijmen. Duizenden lijken zijn reeds verbrand, maar nog blijven er velen over, welke verscholen liggen tusschen de neergestorte huizen. Na uren gearbeid te hebben vindt men slechts één lijk, maar dichtbij liggen er weer in menigte. De muren die nog staan vallen bij den minsten stoot. De geheele stad is een ruïne, een groot kerkhof. Officieel worden 30.000 dooden opgegeven.

St. Vincent.

Op dit eiland schijnen de menschen meer gestikt dan verbrand. De lavastroom en de asch, welke in een oogwenk alles bedekte, maakte plotseling een einde aan het leven van velen. Men vindt de arme slachtoffers, zooals ze gestorven zijn, midden in hun bezigheden verrast door den dood. Sommigen hebben hun werktuigen nog

---

schrijfelijken geestdrift, maar hij evenzeer het volk Weliswaar had men hem herhaalde malen bij bijzonder moeilijke gelegenheden, waarin de vrede niet bewaard zou zijn gebleven, als keizerlijk gezant naar Praag, Parijs, Warschau en andere hoven gezonden, en hij had telkens het doel bereikt; eens zelfs was hem opgedragen een keizerlijk huwelijk tot stand te brengen en de toenmalige koning van Polen had alleen aan het beslist optreden, alsmede aan de gave van „den langen monnik" om de gemoederen tot bedaren te brengen, zijn kroon te danken — maar al dergelijke opdrachten waren pater Valerianus alles behalve aangenaam, hij verlangde er niet naar en was innig blij, als hij thuis in zijne stille cel, afgescheiden van de wereld, verder aan zijne boeken kon schrijven, of als hij zich onder het door den dertigjarigen oorlog uitgemergelde en vertrapte volk kon begeven, en voor hetzelfde mocht prediken en het kon biecht-hooren. Van mond tot mond werd het onder 't volk verteld, hoe „de lange monnik" aan het hoofd zijner kapucijnen naar Praag gesneld was, toen daar de pest het hevigste woedde, en hoe hij met bovenmenschelijke inspanning dag en nacht arbeidde, om zelve door den engel des doods onaangetast, voor duizenden de laatste geneesheer en trooster voor lichaam en ziel te zijn.

Reeds meer dan eens had pater Valerianus in het vuur van een openbaren redetwist gestaan, doch telkens met roem. Nog onlangs had de luthersche rector van het gymnasium te Danzig, Johan Botsak hem uitgedaagd; pater Valerianus was onmiddellijk verschenen, en die twee hadden elkaar hunne stellingen en bewijzen voorgehouden. Maar na korten tijd was Botsak hoe langer zoo kariger geworden met zijne verdediging, en weldra was hij genoodzaakt, om, op alle punten geslagen, het tooneel van den strijd te verlaten. De protestanten van Danzig waren uitermate verbolgen over deze nederlaag. Toen trad de calvinistische stedelijke dominee Dr. Nigrinus voor zijn verslagen ambtgtnoot in de bres. Hij wilde de evangelische eer redden; pater Valerianus had onmiddellijk den handhandschoen opgenomen — en nu toog men juist naar het raadhuis om het nieuwe twistgeding te beginnen.

Wat zou de uitslag er van zijn?

Twee kansels waren tegenover elkaar opgesteld, van waar de beide strijders zouden spreken; allerlei boeken lagen op een tafel uitgespreid; rondom waren bekleede zitplaatsen aangebracht, voor de hooge personnages, die den redetwist bijwoonden.

Nu werden de deuren der zaal gesloten.

De kapucijn wierp zich op de knieën tot het verrichten van een stil gebed, waarin hij den bijstand van den H. Geest inriep; de katholieke toehoorders deden insgelijks; Nigrinus en zijne geloofsgenooten baden staande. Er heerschte eene plechtige, ademlooze stilte.

Thans besteeg elke partij het voor haar bestemde spreekgestoelte, maakte eene buiging voor de toeschouwers, die nu gezeten waren, en alsdan begon Nigrinus uitvoerig, punt voor punt, bedaard en zaakrijk, te ontwikkelen, waarin hij de katholieke leer als onjuist beschouwde.

Toen hij geëindigd had, begon de kapucijn hem te wederleggen, na eerst godvruchtig het teeken des kruises gemaakt te hebben. Eerst herhaalde hij de voornaamste stellingen van zijne tegenpartij, om te toonen, dat hij ze juist had opgevat, en ontzenuwde ze punt voor punt met tegenbewijzen uit de H. Schrift, uit de Kerkvaders, uit het gezond menschelijk verstand, en uit de geschiedenis van het christendom. Nigrinus antwoordde weder, bracht nieuwe punten te berde, en zijne bewijzen er tegen; pater Valerianus bestreed onvermoeid, doodbedaard en met onuitputtelijk geduld elke stelling van zijne tegenpartij.

Het publiek luisterde in ademlooze stilte; er werd geen woord, geen enkel tusschenwerpsel gehoord. Dat was inderdaad een geleerd twistgesprek, hoogernstig en de heilige zaak, welke het gold, ten volle waardig. Geen enkele hartstochtelijke uitdrukkingen was er ingeslopen, gelijk zulks bij andere redetwisten zoo vaak het geval is waarbij de in het' nauw gedreven tegenpartij tot beleedigingen hare toevlucht nam of zich vergaloppeerde in hoogst gewaagde beweringen. De beide kampioenen, dit zag men duidelijk, waren tegen elkander opgewassen; dit wisten zij trouwens zelve het beste en waardeerden elkaar persoonlijk te midden van den hevigsten strijd om de waarheid.

Tegen tienen 's morgens was het twistgeding begonnen en had zes volle uren geduurd, het was nu vier uur 's middags. Alsnu deed de rijkskanselier het dispuut staken en verzocht beide partij het morgen voort te zetten. Dit geschiedde: men kwam den volgenden en nog weer den daarop volgenden dag bijeen: vijf dagen lang duurde de strijd. Van dag tot dag was de belangstelling der toehoorders vermeerderd; Nigrinus had reeds menig punt moeten laten vallen; nu ging het om de laatste en belangrijkste stelling. De magere, ongeschoeide kapucijn in zijn armzalige pij had zijnen tegenstander en diens verdediging als met een ijzeren tang vastgegrepen en liet hem niet meer los, totdat hij dezen tot in het allerlaatste punt klaar en overtuigend bewezen had, dat de katholieke leer geheel overeenstemde met den zin der H. Schrift en de door Christus geopenbaarde waarheid was.

Toen pater Valerianus had uitgesproken ontstond er een poos van drukkende stilte. Aller blikken waren gevestigd op doctor Nigrinus.

Tot tweemaal toe sloeg hij zijne oogen op, als wilde hij nogmaals antwoorden, maar hij liet het hoofd op de borst zinken. Langzaam streek hij met de hand over zijn voorhoofd, waarop het zweet parelde. Zou hij de tot nu toe streng in acht genomen waardigheid, eerlijkheid en wellevendheid kwetsen, zou hij nu, daar hij niets meer wist te antwoorden, het oude, wat hem reeds lang weerlegd was, herhalen, zou hij met holle verdachtmakingen, met algemeenheden en scheldwoorden zich er uit trachten te redden? De booze vijand prikkelde hem daartoe sterk aan; hij stookte zijn eergierigheid op. Maar Dr. Nigrinus was een man van eer en een christen; hij weerstond aan de bekoring.

„Aan de waarheid alleen de eer!" riep hij uit; „ik ben op 't oogenblik niet in staat, iets degelijks te antwoorden op de bewijzen van mijn tegenstander; ik verzoek, mij een half

in de hand, anderen zitten aan tafel; niets wijst op een doodstrijd, de dood rukte hen weg met een enkelen greep. Men telt 1700 lijken.

Posterij.

Tot onze spijt is er verleden week kopie blijven liggen. Gaarne hadden wij reeds verleden week onze instemming betuigd met de gegronde klacht van onze collega *El Imparcial* over de achteloosheid, waarmede aan boord van *Prins Willem III*, de post van Jacmel verwaarloosd werd. Het is toch wat al te sterk, dat men vier dagen lang *vergeet* de mail af te geven, en meent dat dit een *voldoende verontschuldiging* is.

* * *

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Edelmira de Orteaga, G. F. Deereboom, Luis Forijth Sucs, John Germain, Agustina Henriquez, Charlio Hodge, Elenita Hoevertz, Soefle Lakar, Doortje Pinedo, H. S. Pos, Vincente Diaz Degorvier (aang.)

Gouden Jubile.

Gisteren vierde op het pensionaat „Welgelegen" de Weleerw. Zuster MARIE PRUDENCE (JOHANNA GRIBLING) haar gouden professiefeest. Vijf en veertig jaar lang heeft de jubilaris op Curaçao gewerkt. De Hoogeerw. Pater G. WILLEMS, Prov. Ap., droeg een H. Mis van dankzegging op. Waarna de zeventigjarige feestelinge door eenige paters en door de huisgenooten hartelijk werd gelukgewenscht.

Ingezonden Mededeelingen.

Buitenland.

Rusland. — De krijgsraad heeft den moordenaar van minister Sipjagin ter dood veroordeeld door middel van den strop.

Men zegt, dat de moordenaar geen student is, maar een officier. Dit zou ook verklaren, waarom de zaak voor een krijgsraad is gebracht.

Transvaal. —Uit Zuid-Afrika eenig nieuws:

Weer is een drijfjacht op touw gezet, weer is hij ten uitvoer gebracht en weer is hij *mislukt*.

Bennet Burleigh seint:

Generaal Bruce-Hamilton's drijfjacht die van Hartebeestfontein bij Balmoral begon, is in de buurt van Greylingstad geëindigd. De Engelsche troepen legden den eersten dag 33 K. M. af en den tweeden 65. De kolonnes die meededen, stonden onder Lawley, Rimington, Nixon, Garrett, Spens en Wing Hans Botha, Alberts en de jonge Pretorius waren met 200 burgers binnen onze linies, maar wisten te ontsnappen, enkelen over den spoorweg en anderen door de Z. A. politie-posten. Wij pakten enkele Boeren.

Nog belangrijker dan deze jacht is het feit, dat een gevechtje heeft plaats gehad te Lichtenburg. Want daar is De la Rey zich aan 't „overgeven."

Te Schweizer Reneke is een Boerenbijeenkomst gehouden, waarvan niets bekend is. We vermoeden, dat er wel wat bekend zou zijn, als er iets beters viel mede te deelen, beter voor den door Engeland zoo vurig gewenschten vrede.

De regeering bereidt al zachtjes aan op teleurstellingen voor: zoo wordt de tijd, waarin de uitslag van het raadplegen van de commando's bekend kon worden, eerst op drie weken gesteld, steeds langer. In de officieuse mededeeling van Reuter werd, toen al ruim twee weken van den tijd verstreken waren, nog een paar weken wachtens in het vooruitzicht gesteld.

Zeer vreemd ook is, dat te Klerksdorp eenige Boeren zich hebben overgegeven, die van vredesonderhandelingen niets wisten.

Is daar bij de Boeren niet eens sprake van?

Niet weinig zeggen — we moeten elk straaltje der waarheid, dat tot ons doordringt, trachten op te vangen — is de motie, door de wetgevende vergadering van Natal aangenomen, waarin de regeering uitgenoodigd wordt, hulp te verleenen aan de benarde ingezetenen ten Noorden van de Toegela.

Waardoor benard? Door wie benard?

—De bewoners van Ookiep zijn zeer opgewekt in weerwil van het losse schieten van de Boeren uit de bergen rondom de stad. De vrouwen en kinderen hebben de wijk genomen in het schoollokaal, dat goed versterkt is. Tot dusver zijn de eenige verliezen geweest: een Europeaan gesneuvel! in een blokhuis, een mijnwerker en een meisje geraakt op straat en een paar gekleurde vrouwen en kinderen gewond.

Op 15 April vielen 40 Boeren te middernacht een kopje aan dat bezet werd gehouden door 20 man der Duke of Edinburgh's Volunteers, ongeveer 8 K.M. van Arrenons. Drie van de Engelschen werden gewond en de Boeren trokken af. Hun verliezen zijn onbekend. Wij houden het kopje nog bezet.

Den 14den April is een zware ontploffing vernomen in de richting van Ookiep. Men gelooft dat de Boeren proeven namen met dynamiet.

„Proeven met dynamiet", ziedaar de nieuwste en inderdaad geniale benaming voor een operatie tegen een belegerde stad.

De uitslag van die „proeven" wordt niet gemeld, waaruit de conclusie mag worden getrokken, dat die eenigszins ongunstig is voor de „zeer opgewekte" bewoners van Ookiep.

Nu echter moet door den opmarsch van Engelsche troepen de insluiting van Ookiep zijn verzwakt.

Generaal Smuts eischte den 4den April de overgave van Ookiep. Kolonel W. Shelton weigerde alle voorwaarden en zeide dat hij zich tot het uiterste zou verdedigen. Hij moet echter een ontzetkolonne krijgen als de plaats behouden wil worden, daar hij 6000 menschen voeden moet en slechts voorraad heeft voor drie weken. Kolonel Shelton heeft de garnizoenen van Mesklip en Nababeeb met al hun wapenen en schietvoorraad goed en wel binnen de stad gebracht. Nababeep is sedert geplunderd. Springbokfontein verdedigde zich dapper, maar moest zich overgeven aan een overstelpende overmacht met een verlies van 4 dooden en 6 gewonden aan Engelschen kant. Men meldt dat Concordia zich overgaf zonder een schot te lossen. Kolonel Shelton gelastte de stadswacht van Concordia naar Ookiep te komen, maar zij wei-

---

uur bedenktijd te gunnen."

Dit werd natuurlijk toegestaan.

Terwijl het talrijk gehoor zich zachtjes pratend onderhield, steeg Nigrinus van zijn spreekgestoelte, ging aan de tafel zitten, dacht eenige oogenblikken na en sloeg nu eens dit, dan weder dat boek op. Het half uur was verstreken; Nigrinus keerde echter niet naar den kansel terug; een tweede, lang gerekt kwartiertje — en hij zweeg nog steeds. Met heimelijk genoegen keken de katholieken naar den kapucijn, de protestanten morden luide tegen den overwonnen godgeleerde Nigrinus.

Dat kon pater Valerianus niet langer aanzien; hoe ernstig hij ook de verdediging der leer had opgevat, wilde en kon hij zich toch niet verlustigen aan de persoonlijke verlegenheid van een overwonnen tegenstander. Vlug verliet hij den kansel, plaatste zich als een broeder aan de zijde van doctor Nigrinus en sprak warm en innig: „Verwondert u niet, dat Nigrinus op mijne bewijsgronden zwijgt; hij delfde niet het onderspit, omdat hij mij niet verre overtreft in wijsheid en geleerdheid, maar wijl hij eene onhoudbare zaak verdedigde. Hij is niet door mijne zwakheid overwonnen, maar door de waarheid, welke immers overal zegepraalt. Ik verheug mij, dat hij bedroefd is, niet wegens zijn nederlaag, maar omdat het hem spijt, tegen de waarheid te hebben gestreden!"

Met verbazing en bewondering staarde Nigrinus op zijn edelmoedigen tegenstander, die zijn triomf zoo grootmoedig bemantelde. Zwijgend stond men op, de katholieken vol blijdschap in de overwinning, de protestanten met het gevoel van eene schandelijke nederlaag.

De griffiers traden op een wenk van den voorzitter naar voren en gaven eene lezing over den gang van het twistgeding van het begin tot het einde. Het proces-verbaal werd onderteekend door de gezanten, den rijkskanselier, de landheeren en de talrijke aanwezigen, waaronder ook een protestantsche page, die er bijvoegde, dat hij door den redetwist katholiek geworden was. Alsdan gaf men de oorkonde aan den overwinnaar, en de rijkskanselier verklaarde, dat pater Valerianus het recht had, om het protocol overal in afschriften in 't openbaar te doen aanplakken en in druk te laten uitgeven en verspreiden.

Zwijgend nam „de lange monnik" het document aan; sloeg een blik op Nigrinus, die hem smeekend aanzag, als wilde hij verzoeken met toegevendheid en zachtheid van dat recht gebruik te maken, en zeide alsdan: „Ik heb in de school van Christus geleerd toegevend te zijn; God is mij getuige, dat ik voor mij zelven geen zegepraal zoek, liever geef ik alle eer aan den geest der waarheid, wien zij alleen toekomt. Verre zij het van mij, mij in de nederlaag van mijn tegenstander te verheugen, aangezien ik veeleer slechts aan zijne zaligheid denk."

Dit zeggende, maakte hij eene vlugge beweging met zijn armen en de acten en documenten, het getuigenis van zijne overwinning, vlogen in het vuur, dat in den nabijzijnden haard brandde. Een paar stukken waren op den vloer gevallen; gedienstig wierp een knecht ze bij de andere.

Toen smolt de ijskorst om het hart zijner tegenpartij; bewonderend en vol dankbare vereering wilde Nigrinus zich aan de voeten van den pater werpen, doch deze sloot hem met hartelijke liefde in zijn armen en drukte hem broederlijk aan zijn borst.

Sprakeloos en tot in het diepst hunner ziel ontroerd stonden de toeschouwers bij deze onverwachte oplossing van het godsdienstig geschil in Danzig; de verzoende tegenstanders traden hand in hand naar buiten en heel de vergadering volgde met den indruk van dit heilig tooneel nog op het gelaat.

Nadat „de lange monnik" zijne taak te Danzig ten einde gebracht had, toog hij verder en vertrok naar Brünn. Het duurde niet lang, of Nigrinus kwam hem bezoeken. Hij moest nog eens den pater zien en spreken; zijne overtuiging van de waarheid van het protestantsche geloof was op 't heftigste geschokt. De pater ging met hem redeneeren en gaf hem vervolgens zijn nieuwste boek, handelende over het katholiek geloof. Nigrinus las er in en bleef aan 't lezen. Het werd nacht hij las, totdat hij 't werk uit had, en den volgenden morgen trad hij de cel van pater Valerianus binnen met de woorden: „Ik ben katholiek!"

En kort daarop vernamen de protestanten te Danzig, dat hun stadspredikant Dr. Bartholomeus Nigrinus het protestantisme vaarwel gezegd had en katholiek geworden was. Onmiddellijk traden nog verschillende andere protestanten in zijne voetstappen; voor het volk trachtte men een en ander te verdonkeremanen en hen te doen vergeten.

Maar ter eere van onze heilige katholieke waarheid, ter eere der zegevierende naastenliefde en ter gedachtenis aan den „langen monnik", pater Valerianus de Magnis, worde het hier uit de vergetelheid opgedolven en opgefrischt.

Pater Valerianus de Magnis werd geboren te Milaan in het jaar 1586 en stierf den 29sten Juli 1661; hij ligt begraven in den grafkelder der kapucijnen te Salzburg. De vorstbisschop liet de beeltenis van den kloosterling met een vereerend bijschrift in koper graveeren.

Gode alleen en aan Zijnen heiligen Geest zij alle eer in eeuwigheid.

gerde te komen. De Boeren schijnen zooveel mogelijk schade te willen aanrichten. Zij hebben *mijlen spoorwegen vernield* en verbranden de leggers die zij opbreken. *Het dynamiet dat zij te Garrakop, op 13 K. M. van Ooikiep, hebben genomen, gebruiken zij thans om de blokhuizen te vernielen, door ladingen te laten vallen op de daken, van de kopjes erboven af.* Er zijn pas latere berichten ontvangen van de bezetting van een blokhuis onder luitenant Dorrington. Hij meldt dat de Boeren 24 uren lang dapper in bedwang werden gehouden, tot zij er in slaagden een bestorming op het dorp uit te voeren. Hij liet zijn mannen op hen vuren, waarbij de Boeren het kopje bestormden op welks top het blokhuis gebouwd was en de onmiddellijke overgaaf eischten. Toen luitenant Dorrington weigerde dit te doen, werd hij ontvangen met ladingen dynamiet. De Boeren kropen vervolgens beneden tegen den berg, zoodat de Engelschen niet op hen konden vuren, en begonnen dynamiet beneden aan het blokhuis te plaatsen. Zij eischten toen opnieuw de overgaaf, dreigende de bezetting anders de lucht in te jagen. De Engelschen antwoordden dat zij zich over zouden geven, mits hun geen leed geschiedde. De Boeren stemden hierin toe en toen kwamen de Engelschen naar buiten. Zij werden allen snel in den tronk gezet.

Die proeven met dynamiet zijn dus nog al aardig goed geslaagd, en daar het beleg nu nog niet uit is, zal kolonel Shelton met zijn 6000 menschen en 3 weken provisie, waarvan hij nu al vier weken heeft geleefd, 't aardig benauwd krijgen.

Er zijn in de naastbijzijnde haven: Port Nolloth, heelemaal op de westkust van Afrika, al transportschepen aangekomen, die versterkingen hebben aan wal gezet, maar 't resultaat is nog niet groot. De correspondent schrijft een paar dagen later: Luitenant Meyrick is er tot dusver in geslaagd de viaducten en bergpassen boven Anenous dapper te verdedigen. Een Kaffer die pas is aangekomen, rapporteert echter dat de Boeren den berg om zijn getrokken en den spoorweg aan dezen kant van Anenous tot de 37ste mijl hebben vernield. Philipps uit Concordia, een zoon van den superintendent, is te Port Nolloth aangekomen met een pas van commandant Smuts. Hij zegt dat de Boeren die in bezit zijn van Concordia, meest Transvalers zijn. Zij schijnen zich te Concordia kalm te hebben ingericht, want zij hebben er hun dokter en hun geestelijke en houden tweemaal daags godsdienstoefening.

„Meest Transvalers", en Port Nolloth ligt van Pretoria ongeveer zoo ver als Amsterdam van Marseille.

Die generaal Smuts zal daar van vredesonderhandelingen wel niet veel weten. Trouwens, een redacteur van *Daily Express* vernam van iemand, die uit Zuid-Afrika pas terugkeerde: „De Boeren zullen den strijd volhouden, totdat zij hun doel bereikt hebben,"

Die iemand was...... lord Wolseley.

— Kitchener heeft weer een weekrapport gezonden, waarvan het belanggrijkst is, dat Ooikiep zal worden ontzet, omdat een versterking der Boeren in de nabijheid, Steenkop, is genomen. Het kostte den Engelschen 6 dooden en 8 gewonden, na twee dagen vechtens.

En dat getal moeten we nu gelooven: 't is wat veel gevergd.

Een correspondent van de *Times* gaat door op 't thema: vredesonderhandelingen. Volgens hem zal natuurlijk het Engelsch de eenige officieele taal zijn: „gelijkheid kan er nooit bestaan, want werd het Hollandsch officieel erkend, dan zou het Engelsch dadelijk ophouden, er mede gelijk gesteld te worden."

Twee andere punten zullen, naar het oordeel van den correspondent, geen struikelblokken opleveren: nl. de kwestiën van schadeloosstelling voor „de nieuwe Britsche onderdanen in Zuid-Afrika," en van amnestie voor hen die „hun recht op dien fieren titel verbeurd hebben."

Amerika.— *De Amerikaansche regeering en de Philippijnen.* President Roosevelt heeft aan den Amerikaanschen opperbevelhebber op de Philippijnen laten weten, dat hij verlangt dat alle wreedheden tegen Filipinos ophouden, en een streng onderzoek naar de gepleegde gruwelen wordt ingesteld. Nu majoor Waller door den krijgsraad te Manilla is vrijgesproken, op grond dat hij slechts heeft gehandeld op een ontvangen bevel om in oproerige dorpen alle inwoners, die meer dan tien jaren oud zijn, te te dooden, is de onmiddelijke chef van den majoor, generaal Smith, op last van den president voor een krijgsraad gedaagd.

— *De Amerikaansche gruwelen op de Filipijnen.*— In het Amerikaansche Congres zijn harde dingen gezegd aan het adres van generaal Jacob Smith, den man, die zulke barbaarsche orders heeft gegeven om het verzet van de Filipino's te breken en deswege terecht staat voor den krijgsraad te Manila.

In den Senaat zei de democraat Gimmons van Smith's bevelen om het eiland Samar tot een onherbergzame wildernis te maken en alle mannelijke Filipino's boven de tien jaar over de kling te jagen, dat de geschiedenis sedert de dagen van Herodes geen heugenis had van een dergelijk bevel.

In het Huis van Volksvertegenwoordigers zei Sibley, dat Smith niet alleen voor zich zelf, maar voor iederen Amerikaan, die een uniform droeg, een schande was. „Ik heb gehoord — zoo vervolgde hij — van Timoer den Tataar en van den Saracijnschen geesel, maar, Goddank, heeft het na Golgotha achttien eeuwen geduurd eer er een generaal Smith verschenen is. Ik hoop, dat er genoeg moed, vaderlandsliefde en christelijkheid zetelt aan het andere einde van de avenue (het Witte Huis) om te zien dat hij binnen tweemaal vier en twintig uren van zijn uniform beroofd wordt."

De republikeinen hoorden deze filippica met teekenen van instemming aan. De verontwaardiging over de wandaden van den generaal is dan ook in het geheele land zeer groot.

Te Manila wordt intusschen het geding tegen Smit voortgezet. Majoor Waller bevestigde nog eens het befaamde bevel van den generaal. „Maar," voegde de getuige er tot verdediging van zijn chef bij, „de inboorlingen van Samar zijn verradelijker en onverzoenlijker dan Soedaneezen en zonder generaal Smith's afdoende maatregelen zou de oorlog daar nog niet uit zijn." De generaal had nooit bedoeld, dat men vrouwen en kinderen zou afmaken.

Korporaal Pritchard, die deel had genomen aan een gevecht te Jandora, op Samar, zei, dat hij jongens van twaalf jaar had zien vechten en steken met bolo's.

Sergeant Bonicastle, een Apache, verklaarde, dat hij in een gevecht tegen Dios Dios te Dapdap, op Samar, twee jongens beneden de vijftien jaar had gezien, de een gewapend met een bolo, de ander met een dolk, die een soldaat te lijf gingen.

De krijgsraad verdaagde zijn zitting opnieuw.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK............	Mei 3	Mei 10	Mei 17	Mei 24	Mei 31	Juni 7
Komt aan te SAN JUAN............	8		22		Jnni 5	
Vertrekt van „	9		23		6	
Doet CURAÇAO aan............	11		25		8	
Komt aan te LA GUAIRA............	12	17	26	31	9	14
Vertrekt van, „	14	18	28	Juni 1	11	15
Komt aan te PTO. CABELLO............	15		29		12	
Vertrekt van „	16		30		13	
Komt aan te CURAÇAO............	17	19	31	2	14	15
Vertrekt van „	18	26	Juni 1	9	15	22
Doet LA GUAIRA aan............	19		2		16	
„ PONCE „		28		11		24
„ SAN JUAN „	21		4		18	
Komt aan te NEW-YORK............	26	Juni 3	9	17	23	30

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.
Vertrekt van CURAÇAO	Mei 12	Mei 19	Mei 26	Juni 2	Juni 9	Juni 16
Komt aan te MARACAIBO............	13	20	27	3	10	17
Vertrekt van „	16	24	30	7	13	21
Komt aan te CURAÇAO............	17	25	31	8	14	22